

A Ko ha Ngaahi Palopalema 'okú ne fakatupunga 'a e mavahevahe:

❖ **Ngaahi vahevahe mo e ngaahi fakakikihi.**

- Ko e ha 'a e ngaahi vahevahe na'e 'i he siasi 'o Kolinitoo (1 Kolinito 1:12)?
- Na'e fou atu 'a e kau taki kehekehe 'i Kolinitoo, pea na'e 'i ai 'a e tokotaha malanga na'e sai'ia taha ai 'a e tokotaha tui takitaha (Paula, 'Apolosi, Pita...) Na'e a'u 'eni ki ha tu'unga 'o e fakakikihi 'iate kinautolu (1 Kolinito 1:11).
- Na'e 'ikai ke nau fakatokanga'i na'a nau malanga'i kotoa ha popoaki tatau, ka na'a nau tokanga taha ki he ngaahi tafa'aki ta'emahu'inga (1 Kolinito 3:5-8).
- Na'e uesia mamalie 'a e mo'ui 'a e siasi (1 Kolinito 3:3). Na'e hanga 'e he 'ikai ke uouangataha 'o fakakehe'i 'a hono katoanga'i 'o e 'Ohomohe 'a e 'Eiki (1 Kolinito 11:33), pea na'e a'u 'o nau fefaka'ilo 'i he fakamaau'anga (1 Kolinito 6:1)

B Founa ke tauhi ma'u ai 'a e fā'ūtahá:

❖ **Uouangataha 'ia Sisu.**

- "'Oku vahevahe 'a Kalaisi? Na'e tutuki nai 'a Paula koe'uhi ko koe? Pe na'a ke papitaiso 'i he huafa 'o Paula?" (1 Kolinito 1:13). 'I he ngaahi fehu'i ko ení, 'oku loto ai 'a Paula ke 'ai ke nau fakakaukauloto.
- 'E toki lava pe ke a'usia 'a e uouangataha 'i hono hoko 'a Sisu ko hotau 'Eiki. 'Oku 'ikai a'usia 'a e uouangataha 'i he pipiki ki he ngaahi fakakaukau pe fakakaukau 'a ha tokoua pe tuofefine, pe 'i hono fa'u ha ngaahi kulupu 'oku tapuni.
- Ka ko e uouangataha 'ia Sisuu 'oku 'ikai ko e faitaha. 'Oku 'ikai 'uhinga ia 'oku tau fakakaukau tatau kotoa pe ki he me'a kotoa pe, pe 'oku tau ngaue kotoa 'i he founa tatau.
- Ko e fanga ki'i faikehekehe 'o e fakakaukau, 'a e ngaahi me'afoaki kehekehe 'oku ma'u 'e he tokotaha takitaha, 'i he taimi 'oku fakatefito ai 'ia Kalaisi, kae 'ikai fakatupu 'a e mavahevahe, 'oku ne fakatupu 'a e uouangataha (1 Kolinito 12:12-13, 25, 27).
- 'Oku toki a'usia pe 'a e uouangataha 'i he siasi 'i he mate kiate kita pea mo'ui ma'a Sisuu.

❖ **Poto mo e matu'otu'a.**

- 'Oku ui 'e Paula 'a e kau Kalisitiane ta'ematu'otu'a, "fanau 'ia Kalaisi," "fakakakano" (1 Kolinito 3:1). Ko e fa'ahinga Kalisitiane ko 'eni 'oku tokanga lahi ange ki he kakai kae 'ikai kia Sisuu.
- 'I he taimi 'oku fu'u mahu'inga ai 'a e kau taki 'e ni'ihí 'o uesia ai 'a e ni'ihí kehe, 'oku fa'u leva ha ngaahi kulupu 'oku nau fakamavahevahe'i 'a e siasi. Ko e ola 'eni 'o e ta'ematu'otu'a. Ko ia ai, 'oku fakaafe'i kitautolu 'e Paula ke tau matu'otu'a 'ia Kalaisi (1 Kolinito 2:6).
- 'Oku 'ikai matu'otu'a : 'oku nau hange ko e fanau (1 Kolinito 3:1); 'oku nau kai hu'akau (1 Kolinito 3:2); 'oku nau fakakakano (1 Kolinito 3:3); 'oku takiekina kinautolu 'e he ngaahi fakakaukau 'a e ni'ihí kehe (1 Kolinito 3:4).
- Matu'otu'a : Ko e kakai lalahi kinautolu (1 Kolinito 14:20); 'oku nau kai 'a e me'akai fefeka (Hepelu 5:14); 'oku nau fakalaumalie (1 Kolinito 2:13); 'oku nau ma'u 'a e 'ilo'ilo fakalaumalie (1 Kolinito 2:14)

❖ **Ngaue tokoni mo e loto fakatokilalo.**

- Hangē pē ko e 'ahó ni, 'i he 'uluaki senitulí na'e māvahevahe ai 'a e kakai 'i he ngaahi tui fakapolitikale, fakafilōsofia, fakalotu mo e ngaahi tui kehe. 'E lava fefe ke tau ta'ofi 'a e founa fakakaukau ko 'eni mei he'ene hu ki he siasi 'o fakatupu 'a e mavahevahe?
- 'Oku 'i ai ha fatongia mahu'inga 'o e to'onga fakakaukau 'a e taki. Kuo pau ke mahino ki he kau taki 'o e Siasi honau fatongia ko e kau tauhi. 'Oku 'ikai ko kinautolu 'oku 'a'ana 'a e siasi; 'oku nau tokanga'i pe ia ma'a Kalaisi.
- Ko e taki 'o e siasi ko Sisu, 'oku taki ia 'e he ni'ihí kehe kotoa ko e "kau tamaio'eiki 'a Kalaisi" (1 Kolinito 4:1).
- Ko e tamaio'eiki 'oku ne pule kuo pau ke ne 'ulungaanga 'o hange ko hono 'Eiki: loto fiemalie ma'u pe ke foaki ia 'i he loto fakatokilalo ki he ngaue 'a e ni'ihí kehe (Fili. 2:3-8).
- Ko e ha 'a e uouangataha 'i he siasi kapau 'e fai pehe 'a e tokotaha kotoa pe – 'o 'ikai ko e kau taki pe, ka ko e memipa kotoa pe?

❖ **Faka'apa'apa ki he kau taki.**

- 'Oku 'ikai 'uhinga 'a e 'i ai 'a e ngaahi fe'au'auhi mo e ngaahi fa'ahi 'oku nau 'ataakai' 'a e kau taki 'oku totonu ke tau fakafisinga'i kinautolu. 'I he tafa'aki 'e taha, na'e poupou'i mo taukapo'i 'e Paula 'a e ngaue fakafaifekau 'a 'Apolo mo 'ene ngaue 'i Kolinito (1 Kolinito 3:5-6; 4:6; 16:12).
- 'I he taimi 'oku ngaue faivelenga ai 'a e kau taki, 'oku taau ke fakalangilangi'i kinautolu (1 Kolinito 4:2; 1 Timote 5:17). Ka na'a mo e taimi 'oku 'ikai ke nau ma'u ai 'a e fakalangilangi ko ia, 'oku nau kei faivelenga pe koe'uhi he 'oku nau 'ilo'i ko e 'Otua tonu pe, kae 'ikai ko e tangata, 'oku totonu ke ne fakamau'i kinautolu (1 Kolinito 4:3-4).
- Ko e kau taki Kalisitiane 'oku molomolomuiva'e 'ia Sīsū 'aki 'enau loto - lelei ke faingata'a'ia ma'a honau fanga tokouá mo e fanga tuofāfiné, pea na'a mo e mate kapau 'e fiema'u, ke mate koe'uhi ko 'enau ngāue fakafaifekau
- (1 Kolinito 4:11-13; 2 Kolinito 11:23-28).

- 'Oku 'ikai ui 'a e kau taki pe kaingalotu ke nau ke pe fakakikihi, ka ke nau uouangataha 'i hono fakahikihiki 'i 'o Sisu mo malanga 'i 'a e popoaki 'o e kolosi.